2013. – 590 с.
3. Новицька О.А. Навчальний посібник «Основи теорії мовної комунікації» / О.А. Новицька. – Маріуполь: МДУ. – 2018. – 106 с. – Режим доступу: https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2756/1/NP_movna_ komunikatsia.pdf.
4. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації: Підручник / О.О. Селіванова. – Черкаси: Видавництво Чамбаненко Ю.А. – 2011. – 350с.
5. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія» – 2010. – 312с.
6. Faerch C., Kasper G. Plans and strategies in foreign language communication.
Strategies in Interlanguage Communication. London: Longman, 1983. 36 p.
7. T. van Deik, W. Kintsch, Strategies of Discourse Comprehension. New York: Academic Press. 1983, 387 p. – режим доступу:
Chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/06/Teun-A-van-Dijk-Walter-Kintsch-1983-Strategies-Of-Discourse-Comprehension.pdf.

Сапожникова О.М.
старший викладач кафедри німецької мови
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
Капуш А.В.
кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ГРУПОВА РОБОТА ЯК ІНСТРУМЕНТ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Актуальні суспільні потреби та вимоги на ринку праці й у сфері міжнародного спілкування вимагають модернізації мовної підготовки студентів та передбачають впровадження інноваційних технологій навчання.

Апробація різних форматів занять з іноземної мови дає підстави стверджувати, що групова робота є дієвою формою організації комунікативного навчального середовища, де кожен учасник відчуває себе важливим та здатним зробити свій внесок.

До найбільш продуктивних видів групової роботи можна віднести створення діалогів, рольові ігри, спільні проєкти та презентації, дебати. Працюючи у парах або малих групах, наприклад, над виконанням фонетичних вправ, студенти не тільки вправляються у вимові нових слів та інтонації фраз й окремих типів речень, а й розвивають навички взаємодії в групі.

В сучасній практиці викладання іноземних мов широко використовуються такі інтерактивні форми роботи в малих групах, як « мозковий штурм», тематичні дискусії, ігри – вправи, аналіз професійно спрямованих ситуацій, які

відображають спілкування з діловими партнерами, сценарії телефонних дзвінків або листування у професійному контексті.

Комбінування різних форм групової діяльності робить заняття більш цікавими та ефективними для студентів, дозволяючи вдосконалювати різні мовні навички у комунікативній ситуації. Вибір формату групової роботи визначається загальною метою, конкретними завданнями й особливостями змісту заняття; рівнем комунікативної компетенції студентів; наявністю наочних засобів навчання тощо.

Залучення студентів до спільної роботи сприяє активному формуванню мовленнєвих навичок та співпраці, а також допомагає засвоїти іноземну мову шляхом взаємного навчання. Успішна робота в групі передбачає розвиток високого рівня самодисципліни й опанування навичок спілкування та кооперації з одногрупниками. Учасники малих груп вчаться планувати свою діяльність, приймати рішення, обґрунтовувати власну точку зору, спільно знаходити раціональні шляхи розв'язання завдань. Студенти можуть також коригувати помилки один одного в мовленні або письмі, що дозволяє краще засвоювати правильні мовні конструкції.

Важливим аспектом колективної діяльності є розподіл обов'язків у малих групах. Учасники мають обрати лідера групи, опонента, експерта; визначити, хто буде занотовувати ідеї; домовитись, хто буде представляти результати спільної роботи.

У рамках групової роботи учасникам надається максимум можливостей для самостійної роботи й навчання у співробітництві один з одним. Викладач виступає при цьому в ролі спостерігача, активного слухача, консультанта і приходить на допомогу лише тоді, коли дискусії чи розв'язання завдання заходять у глухий кут і студенти потребують поради. Таким чином у студентів з'являється мотивація ставити питання та брати на себе відповідальність.

Під час групового навчання викладачі спостерігають за тим, як студенти працюють один з одним, акцентуючи увагу на тому, які норми визначають спільну роботу малої групи; хто саме організовує діяльність у групі; як розподіляються ролі в групах; як окремі малі групи відрізняються від інших; чи є напруга між учасниками або суперництво, яке заважає взаємодії; хто не може або не бажає ідентифікувати себе з групою; чи отримують слабші члени групи допомогу від інших учасників; хто найчастіше звертається до викладача по допомогу. Викладач має чітко визначити навчальні цілі та очікування, підготувати необхідні ресурси та надати студентам фідбек.

Дидактично вірно підібраний комунікативний контекст забезпечує інтенсивний обмін знаннями й досвідом, зміцнює соціальні взаємини групи та стимулює використання іноземної мови в практичних ситуаціях. Завдання, які вимагають обговорення та обміну ідеями, дають можливість сформувати навички аналітичного та критичного мислення, пошуку аргументації та ведення дискусії.

В процесі групової роботи розкривається творчий потенціал учасників навчального процесу, формується комунікативна та інтерактивна компетенції, забезпечується реалізація завдань мовної підготовки студентів.

Терещенко С.І.
кандидат філолологічних наук, доцент кафедри бізнес-лінгвістики
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

АНОРМАТИВИ В УСНОМУ І ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ СТУДЕНТІВ-НЕФІЛОЛОГІВ

Анотація. *У статті наголошено на важливості виявлення анормативів у мові студентів-нефілологів, створенні дослідницької бази девіацій, спостережених в їхній науково-навчальній практиці з метою вдосконалення методики вивчення української літературної мови. Запропоновано аналіз анормативів, засвідчених в усній і писемній комунікації студентів-нефілологів, зокрема відхилень від орфоепічних, правописних, лексико-граматичних, семантико-стилістичних норм літературної мови. Зроблено висновок про причини ослаблення норми в науково-навчальній практиці студентів: незнання правил, приписів літературного стандарту, нехтування принципами культури спілкування в офіційній сфері, а також відсутність належної україномовної практики в повсякденній комунікації, що ослабляє нормативність професійного спілкування державною мовою.*

Ключові слова*: норма, слабка норма, девіація, анорматив, культура мови.*

Summary. *The article emphasises the importance of identifying anomalies in the texts of students of philology, creating a research base of deviations found in their scientific and educational practice in order to improve the methods of teaching the Ukrainian literary language. The article analyses the anomalies evidenced in the oral and written communication of students of philology, in particular deviations from the orthoepic, spelling, lexical-grammatical, semantic and stylistic norms of the literary language. It is concluded that the reasons for the weakening of the norm in students' scientific and educational practice are: ignorance of the rules and prescriptions of the literary standard, neglect of the principles of communication culture in the official sphere, as well as the lack of proper Ukrainian-language practice in everyday communication, which weakens the normativity of professional communication in the state language.*

Keywords*: norm, weak norm, deviation, anomaly, language culture.*

Постановка проблеми. Помітне зростання кількості мовців, які використовують українську мову в усному та писемному офіційному й неофіційному спілкуванні, актуалізує дослідження відхилень від норм літературної мови, оскільки не всі мовці, зокрема студенти, мають належну мовну базу, тобто знання й навички використання орфографічних, орфоепічних, лексичних та граматичних норм, для формування усних і писемних висловлювань, уважливлює визначення та коригування рівня мовної культури особистості. Беззаперечно, що культура мови – це усвідомлення значення літературного зразка для розвитку національної культури, а цілісність культури потребує культивування загальноприйнятого літературного стандарту [4, с. 124].

Виявлення анормативів в усній і писемній комунікації студентів-нефілологів уможливлює створення дослідницької бази мовних девіацій, виявлення слабкої норми, тобто нестійкої норми, пов’язаної з регулярним відхиленням від кодифікованих правил [2, с. 276] в молодіжній комунікації, удосконалення методики навчання української мови, зокрема в неспеціальних ЗВО.